

DATUM
2019-10-07

DNR
KS/2019:319

Program för uppföljning av privata utförare

Program för uppföljning och insyn av verksamhet som Lidingö stad är huvudman för och som utförs av privata utförare.

Antaget av kommunfullmäktige den 25 november 2019 och gällande från den 4 december 2019.

Inriktning för uppföljning och kontroll av privata utförare i Lidingö stad

Kommunallagen anger ett generellt krav på att kommuner, landsting och regioner ska kontrollera och följa upp verksamhet som genom avtal lämnats över till privata utförare samt att genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över. Sedan 2015 anger kommunallagen ett krav på fullmäktige att fastställa ett program för hur uppföljningen av privata utförare ska gå till samt hur allmänheten ska försäkras insyn.

Föreliggande program anger inriktningen för stadens arbete med att säkerställa en kvalitativ uppföljning och kontroll av privata utförare som bedriver verksamhet inom områden som staden är huvudman för. Programmet utgör ett viktigt led i säkerställandet av att den kommunala servicen håller en likvärdig kvalitet oavsett om tjänsten erbjuds av en kommunal eller privat utförare.

Programmet anger också på vilket sätt allmänhetens insyn ska försäkras. På så sätt ska Lidingöborna också ges möjlighet till insyn i hur utförarna fullgör sitt uppdrag. Det är en förutsättning för Lidingöbornas möjlighet till att göra aktiva val i de fall det finns kundval inom en verksamhet.

Definition av privata utförare

Privata utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. En privat utförare är en helt privat aktör utan kommunalt ägande. Det handlar om företagsformer som aktiebolag, stiftelser, ekonomiska föreningar, enskilda firmor men också om idéburna organisationer och kooperativa föreningar. Kommunala företag inkluderas inte i detta begrepp.

Formellt överlämnas verksamheten oftast efter en offentlig upphandling, enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) och lagen om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster (LUF). Verksamhet kan också överlämnas genom att för vissa områden införa valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem, (LOV) och därefter teckna avtal med privata utförare.

Kommunfullmäktiges uppdrag till stadens nämnder

Programmet omfattar den verksamhet som staden är huvudman för men där privata utförare ansvarar för driften av hela verksamheten. Uppföljningen och kontrollen ska särskilt inriktas på verksamheter som tydligt riktar sig till Lidingöborna eller som är angelägna ur ett allmänintresse. Dessa typer av verksamheter ska också omfattas av programmet även i de fall endast delar av verksamheten handläts upp.

De principer som läggs fast i detta program ska tillämpas på samtliga utförare i en verksamhet där det finns såväl privata som kommunala.

Programmet gäller för innevarande mandatperioden och till dess att ett nytt program antas för mandatperioden 2022-2026. Krav som programmet lägger fast ska påverka förfrågningsunderlag och avtal i upphandlingar som fastställs från det att programmet träder i kraft.

Varje nämnd ansvarar för att, inom ramen för sitt verksamhetsområde, tillämpa de principer som framgår av detta program i uppföljningen av verksamhet som drivs av privata utförare. Nämnderna ansvarar också för att, i enlighet med programmet, säkerställa att allmänheten ges tillräcklig insyn i hur privata utförare utför sitt uppdrag.

Mål för verksamhet som utförs av privata utförare

Kommunfullmäktige har fastställt en vision och övergripande mål som gäller för stadens samtliga verksamheter. Utifrån dessa har varje nämnd fastställt verksamhetsmål avsedda att användas för att följa att verksamhet bedrivs och utvecklas i linje med målen. Dessa mål ska även gälla de verksamheter som drivs av privata utförare och som omfattas av detta program.

Varje nämnd ska genom avtal och uppföljning säkerställa att privata utförare inom nämndens verksamhetsområde bedriver verksamhet enligt:

- de lagar, förordningar och föreskrifter som gäller eller kan komma att gälla för verksamheten.
- de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige och nämnd fastställer för respektive verksamhet.
- övriga mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställer, till exempel i staden upphandlings- och inköspolicy och miljöprogram.

Uppföljning och kontroll av verksamheternas kvalitet

Varje nämnd ansvarar för att verksamheter inom det egna ansvarsområdet uppfyller de krav på kvalitet som är ställda i förfrågningsunderlag och avtal. I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter samt rapporterar in nödvändiga uppgifter till kommunen, i nationella register eller till andra myndigheter.

Avtalen eller uppdragsbeskrivningen ska också reglera hur kommunens uppföljningar återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

En årlig plan för uppföljning

Varje nämnd ska utarbeta en årlig plan för när och på vilket sätt avtal och verksamhet ska följas upp. Nämnderna ska överlämna planen till kommunstyrelsen senast vid utgången av februari för innevarande uppföljningsår. Planen ska innehålla:

- En sammanfattande beskrivning av nämndens uppföljningsansvar
- Vilka verksamheter som ska följas upp under året
- Vad som ska följas upp i respektive verksamhet
- Vilka former av uppföljning som kommer att tillämpas (tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning etc.)
- Vem eller vilka i förvaltningen som ansvarar för att genomföra uppföljningarna
- Eventuella särskilda granskningsområden under året
- Former för återkoppling av resultat (till nämnd, till utförare och till allmänhet)

Redovisning av fullgjort uppföljningsansvar

Varje nämnd ska också redovisa till kommunstyrelsen hur nämnden fullgjort sitt uppföljningsansvar. Redovisningen ska avse föregående års arbete och ska lämnas i samband med att nämnden lämnar sin uppföljningsplan till kommunstyrelsen.

Allmänhetens insyn

Varje nämnd ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare. Utföraren ska kunna lämna information när staden begär det. Detta gäller också för stadens bolag i fall de överlämnar verksamhet till privata utförare.

Nämnden ska själv avgöra vilken information som kan tänkas vara intressant ur ett allmänintresse. Informationen ska dock ha en koppling till upphandlingen och den verksamhet som ska upphandlas och ge möjlighet till insyn i hur uppdraget utförs.

I verksamheter som omfattas av kundval ska nämnderna säkerställa att den privata utföraren lämnar efterfrågad information för publicering i verktyget ”Jämför service” på stadens webbplats. Uppgifterna ska vara lika för respektive verksamhet, oavsett om utföraren är privat eller kommunal.